

**ВПРОВАДЖЕННЯ
СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**IMPLEMENTATION OF MODERN TECHNOLOGIES
IN THE PROCESS OF ENSURING QUALITY
TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN
PRESCHOOL EDUCATION**

**Програма
Міжнародної (онлайн) науково-практичної
конференції**

27-28 лютого 2025 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ
ТА ФАХОВИХ МЕТОДИК

**ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**IMPLEMENTATION OF MODERN TECHNOLOGIES
IN THE PROCESS OF ENSURING QUALITY TRAINING
OF FUTURE SPECIALISTS IN PRESCHOOL EDUCATION**

Збірник наукових праць

Хмельницький – 2025

Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти

**УДК 371.134/373.21:005.342(063)
В 82**

Рекомендовано до друку рішенням кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик (протокол № 7 від 17 лютого 2025 року) та вченої ради (протокол № 3 від 26 березня 2025 року) Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Рецензенти:

Дичківська Ілона Миколаївна, завідувач кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені професора Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету, доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне

Сущенко Лариса Олександрівна, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти Запорізького національного університету, доктор педагогічних наук, професор, м. Запоріжжя

В 82 Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти: збірник наукових праць / укладачі: Зданевич Л.В., Мисик О.С., Пісоцька Л.С.; За заг. ред. проф. Зданевич Л.В. Хмельницький : ХГПА, 2025. 874 с.

У збірнику наукових праць представлено матеріали Міжнародної (онлайн) науково-практичної конференції «Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти» (27-28 лютого 2025 року), які включають статті відомих учених України та закордонних країн, викладачів закладів вищої освіти, докторантів, аспірантів, здобувачів, практичних працівників закладів освіти з таких напрямів: професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти; сучасні підходи до забезпечення якості управління в системі дошкільної освіти; психолого-педагогічний супровід дітей раннього та дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти; орієнтири освіти для сталого розвитку у професійній діяльності педагогів-дошкільників; сучасні практики та інноваційні підходи в спеціальній та інклюзивній освіті; національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку в умовах сьогодення.

Збірник наукових праць адресований науковцям, магістрам освіти, педагогам-практикам, фахівцям у галузі дошкільної, спеціальної та професійної освіти, майбутнім вихователям ЗДО та майбутнім логопедом.

За достовірність фактів, дат, назв, посилань на літературні джерела тощо відповідальність несуть автори матеріалів

УДК 371.134/373.21:005.342(063)

© Л.В.Зданевич, О.С.Мисик, Л.С.Пісоцька, 2025

© Кафедра дошкільної педагогіки, психології та фахових методик, 2025

© Факультет дошкільної освіти та психології, 2025

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2025

Менсеїтова Альбіна Ізетівна, Поповська Оксана Анатоліївна. Основні принципи та підходи до організації ігрової діяльності дітей з розладами аутистичного спектру	534
Микуліна Антоніна Костянтинівна, Михайлова Катерина Василівна. Компетентнісний підхід у формуванні мовної особистості майбутніх вихователів	537
Мусик Олеся Станіславівна, Дичківська Ілона Миколаївна. Роль інклюзивно-ресурсного центру у впровадженні засобів альтернативної комунікації	541
Мусик Олеся Станіславівна. Цифрові інструменти як засіб адаптації навчального процесу в інклюзивній освіті	547
Мисліцька Наталія Анатоліївна, Руда Тетяна Вікторівна, Федчишина Тетяна Леонідівна. Формування цифрової компетентності фахового молодшого бакалавра з дошкільної освіти	552
Михайлишин Романа Романівна. Проектна діяльність: заклад дошкільної освіти-школа	556
Михальська Аліна Анатолівна. Діяльність Центру розвитку дитини «Пролісок» в режимі інноваційного розвитку	561
Мігаль Лариса Борисівна. Забезпечення наступності у формуванні комунікативної компетентності дітей дошкільного та молодшого шкільного віку	564
Монке Олена Станіславівна. Комп'ютерна гра як засіб терапії тривожності у дітей: досвід університетської розробки та впровадження	568
Мотозюк Людмила Миколаївна. Психологічний супровід та особливості психодіагностичного обстеження дітей старшого дошкільного віку	576
Надвірняк Діана Володимирівна. Інтернет- технології як засоби підготовки майбутніх педагогів	581

ефективність гри та сприяти її гармонійному розвитку.

Список використаних джерел

1. Воробей О., Бобир Р. Місце дитини-аутиста в сучасному українському суспільстві. *Етнічна історія народів Європи*. 2012. Вип. 37. С. 79–82.
2. Кузнецова, Л. І., М.С. Бричук, Л.І. Погасій, і К.О. Жижжун. 2020. Особливості впливу ігрової діяльності на дітей дошкільного віку із спектром аутичних порушень в процесі адаптивного фізичного виховання. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*, вип. 1(121) (Січень), 2020. С. 53-59.
3. Качмарик Х.В. Особливості організації психологічної корекції дітей з аутизмом у дошкільній установі. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 19 «Корекційна педагогіка та спеціальна психологія»*. 2017. № 33. С. 145–150.
4. Фізична реабілітація дітей з аутизмом. Н. Нестерчук, А. Бовгиря, І. Григус, Д. Скальські. *The rehabilitation children with autism. Medycyna i zdrowie. Wybrane aspekty ratownictwa*. Redakcja naukowa. Tom 3. Gdynia-Gdańsk ; Starogard Gdański. 2018. С. 34–44.

Микуліна Антоніна Костянтинівна,
старший викладач,
Мукачівський державний університет
Михайлова Катерина Василівна,
старший викладач,
Мукачівський державний університет

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

Модернізація мовної освіти в Україні, спричинена необхідністю підвищення якості освітніх послуг, актуалізує компетентнісний підхід до навчання державної мови. В умовах гуманізації освіти важливими професійно-особистісними якостями сучасного педагога стають: переважання гуманних цінностей, спрямованість на саморозвиток і самовдосконалення, творчу самореалізацію у професійній, особистій і духовній сферах життєдіяльності.

Навчальні дисципліни, спрямовані на розвиток мовленнєвої вправності, не випадково здавна є невід'ємною складовою системи

освіти: майстерне володіння словом в усі часи було однією з найважливіших умов соціальної та професійної успішності педагога.

Однією з проблем при навчанні здобувачів вищих педагогічних закладів освіти є створення мотивації до ґрунтовного вивчення і використання рідної мови. Майбутні педагоги повинні усвідомити визначну роль мови у житті людини, розуміти, що мовна майстерність є шляхом до професійного становлення та зростання, запорукою всебічної реалізації творчих здібностей особистості [3, с. 41].

Проблемі формування мовної культури особистості приділено велику увагу в дослідженнях Г. Богіна, Л. Варзацької, М. Вашуленка, В. Карасика, Л. Мацько, Л. Скуратівського та ін. Особливо значущими є роботи, у яких розглядається сутність мовної особистості, розвиток таких її складників, як національно-мовна свідомість, мовні здібності, мовне чуття, мовний смак, мовно-ціннісні орієнтації. Разом із тим потрібно зазначити, що компетентнісний аспект формування мовної культури особистості недостатньо вивчений у вітчизняній лінгводидактиці.

Рівень мовної освіти завжди був і залишається визначальним у характеристиці кожної особистості.

Під поняттям «мовної особистості» слід розуміти свідому особистість, тобто носій національної свідомості, рідної мови, культури; людина, яка володіє сукупністю знань, уявлень з мови та вміє творчо використовувати їх у різних видах мовленнєвої діяльності.

Мовна особистість – індивід, який володіє сукупністю здатностей і характеристик, які зумовлюють створення і сприйняття ним текстів, що вирізняються рівнем структурно-мовної складності та глибиною й точністю відображення дійсності [1, с. 37].

Коли йдеться про формування особистості майбутнього вихователя відповідно до вимог сьогодення виникає питання, якими компетенціями вона має володіти.

Якщо розглядати мовну компетенцію як узагальнене поняття інтегрованої властивості особистості, то структура цієї компетенції включає три основні блоки: власне мовні, мовленнєві і комунікативні компетенції.

Чотири типи компетенції виділяє С. Караванський: мовна, мовленнєва, соціокультурна й функціонально-комунікативна.

Мовна компетенція включає знання орфоепічних, орфографічних, лексичних, словотворчих, граматичних та стилістичних норм; мовленнєва компетенція реалізується під час аудіювання, говоріння, читання, письма.

Соціокультурна компетенція передбачає знання з національної культури, історії, економіки і т. д.

Найвагомішою, за визначенням дослідника, є функціонально-комунікативна компетенція – вміння послуговуватися мовними засобами для створення текстів різної стилісової приналежності [1, с. 56].

Формування мовної культури особистості здобувача вищої освіти, майбутнього вихователя, на сучасному етапі є важливим завданням. Із постійним розширенням сфери функціонування української мови в суспільстві перед нами постає проблема підготовки фахівців, професійність яких визначається не тільки рівнем знань, а й умінням здійснювати спілкування, доцільно й ефективно використовуючи рідну мову: від приватного спілкування – до спілкування на державному рівні, керуючись у мовній поведінці певними нормами та правилами мовного етикету [2, с. 4].

А. Нікітіна розробила модель мовної особистості, які включають мовну, мовленнєву, предметну, прагматичну й комунікативну компетенції:

- ✓ мовна компетенція (обізнаність з мовою: мовними одиницями, їх виражальними можливостями), тобто знання мови; володіння мовними уміннями й навичками);

- ✓ мовленнєва компетенція (уміння використовувати мовні засоби, адекватні меті спілкування), тобто володіння мовленнєвими уміннями й навичками;

- ✓ предметна компетенція (стосується вмінь відтворювати в свідомості картину світу – предмети, явища і взаємозв'язок між ними на основі активного володіння загальною лексикою);

- ✓ прагматична компетенція, що виявляється в здатності до здійснення мовленнєвої діяльності, зумовленої комунікативною метою свідомого вибору необхідних форм, типів мовлення, врахування ознак функціонально-стильових різновидів мовлення (опису, роздуму, розповіді);

- ✓ комунікативна компетенція, що в широкому розумінні передбачає уміння спілкуватися з метою обміну інформацією [3, с. 45].

У процесі спілкування, систематичної й цілеспрямованої роботи, майбутні вихователі виховують у собі свідоме ставлення до мови, відповідальне ставлення до власного мовлення, постійно та наполегливо працюють над його вдосконаленням. Критерієм сформованості мовної культури особистості вважається здатність репрезентувати себе через мовлення.

Перш за все, культура професійного мовного спілкування формується на основі реалізованих на високому рівні навчальних програм: відповідних дисциплін і різних форм роботи – лекційних, практичних, семінарських занять, де засвоюється термінологія –

наукова і практична опора майбутнього фахівця. У межах вивчення курсу «Культура мовлення та виразне читання відбувається формування мовних і комунікативних компетентностей у майбутніх вихователів.

На практичних заняттях у здобувачів розвиваються усі названі рівні мовної культури особистості. Завданням різних вправ є подальший розвиток комунікативної вправності майбутніх вихователів, закріплення навичок усіх видів мовленнєвої діяльності та підвищення культури мовлення.

Обов'язковими на кожному занятті є вправи, спрямовані на очищення мовлення майбутніх педагогів. Розвитку мовного самоконтролю здобувачів сприяє регулярне проведення «хвилинок мовлення» (усного колективного виявлення та виправлення мовних помилок у запропонованих викладачем словоформах, словосполученнях, реченнях), робота за індивідуальними картками з текстом з помилками тощо [4, с.4].

Однією з ознак високої мовної культури особистості є вміння використовувати фразеологічні багатства рідної мови. Використання фразеологічних одиниць різних типів на заняттях не тільки сприяє розвитку зв'язного мовлення майбутніх педагогів, збагачує їх словник, а й створює умови для формування національно свідомої особистості. Міні-твори, твори-роздуми за прислів'ями та приказками – вид роботи, який дає майбутнім вихователям можливість творчого осмислення надбань рідної мови [5, с.4].

Активізувати увагу здобувачів, підвищити їх загальнокультурний рівень, поглибити знання з мовної культури допомагають невеликі повідомлення, підготовлені здобувачами. Прослухані повідомлення обов'язково обговорюються й аналізуються, коментується індивідуальне мовлення доповідача, розглядаються стильові особливості текстів [3, с.42].

Складовими мовної особистості є також постійний інтелектуальний розвиток, розвиток психічних процесів: пам'яті зорової та слухової, мислення – абстрактного (понятійного) й образного (художнього), спостереження, уяви – репродуктивної (відтворювальної) й творчої, духовне багатство особистості та акумулювання мовних традицій (здатність берегти й розвивати мовні традиції народу) [2, с.4].

Формування мовної культури особистості – це довготривалий процес, який потребує об'єднання усіх творчих зусиль та спонукає до переосмислення процесу освіти шляхом синтезу комунікативного підходу з когнітивним. Важливою є праця науково-педагогічних працівників з метою визначення конкретних шляхів, методів та

прийомів, які сприятимуть формуванню мовної культури особистості кожного здобувача у процесі навчання майбутніх вихователів.

Список використаних джерел

1. Біляєв О. Лігводидактика рідної мови : навч.-метод. Посіб. К. : Генеза, 2005. 180 с.
2. Донченко Т. Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема. *Дивослово*. 2006. № 5. С. 2–5.
3. Калюжна Т. Культура педагогічного мовлення : методичні рекомендації. Київ, 2011. 51 с.
4. Мацько Л. Аспекти мовної особистості у проекції педагогічного дискурсу. *Дивослово*. 2016. № 7. С.2-5.

Мусик Олеся Станіславівна,
здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна
освіта (Логопедія)

Дичківська Ілона Миколаївна,
доктор педагогічних наук, професор
Рівненський державний гуманітарний
університет

РОЛЬ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ У ВПРОВАДЖЕННІ ЗАСОБІВ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Сучасна система інклюзивної освіти орієнтується на створення умов для всебічного розвитку кожної дитини, з урахуванням її індивідуальних потреб. Діти з порушеннями мовлення, аутизмом, інтелектуальними порушеннями часто зіштовхуються з бар'єрами у комунікації. Засоби альтернативної та додаткової комунікації є ефективним інструментом подолання цих бар'єрів. Інклюзивно-ресурсні центри виступають ключовими інституціями у впровадженні АДК, забезпечуючи діагностику, консультування, навчання і супровід дітей, їхніх сімей і педагогів.

Альтернативна та додаткова комунікація охоплює методи, стратегії і засоби, що сприяють налагодженню спілкування для осіб, які не можуть ефективно користуватися усною мовою. Згідно з сучасними науковими поглядами [2], АДК включає використання жестів,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>